

L'últim dia abans de demà - Eduard Márquez

Una vida es pot novel·lar amb el detallisme d'un orfebre, o bé servint-se del poder de l'el·lipsi. A *L'últim dia abans de demà* Eduard Márquez (Barcelona, 1960) s'inclina per aquesta darrera opció, propera a la poesia.

Ja des dels primers llibres de contes publicats als anys noranta, aquest autor ha mostrat interès per la successió d'escenes breus, que en l'última novel·la adopta la forma de cascada en contrapunt. A la primera pàgina, l'autor ens confronta amb un pare que ha perdut la filla. A continuació, els salts temporals evoquen els records que serpentegen per la ment del protagonista, quan la mitja dotzena de personatges que han marcat la seva vida (els pares, l'amic, l'amant, l'esposa, la filla) tornen per reviure escenes decisives.

El lector l'acompanya de l'escola religiosa al matrimoni fallit, passant per les experiències universitàries, però no pas seguint l'ordre cronològic, sinó a partir dels viaranyos mentals del protagonista. La tria, la concentració i sobretot el muntatge eliminen la sensació de *déjà vu* que podria envair el lector en aquests anys de recapitulacions generacionals. El contrast entre la lleugeresa de la forma i el rerefons tràgic garanteix l'atractiu.

En les últimes novel·les, Eduard Márquez ha combinat dos temes difícils com són la tragèdia i l'art: un violinista al Sarajevo assetjat, un pintor al París ocupat pels nazis. Els protagonistes de *L'últim dia abans de demà* volen ser artistes però no acaben d'aconseguir-ho. Pel que fa a la tragèdia, ja no és col·lectiva sinó que es vincula a les malalties i els desordres mentals.

Potser el tema de la novel·la és la dificultat de gestionar els sentiments i de donar sortida als desequilibris, i també la fràgil frontera que separa l'art de la follia. Ben mirat, els personatges conformen una galeria d'actituds davant de l'art. Hi trobem l'artista sense obra, el que busca frenèticament allò que no existeix, el que se centra en l'artesanía de consum familiar... La mare, professional de la depressió, té el desequilibri que li falta al protagonista, però no domina cap art per donar-li sortida. Pel que fa a ell, potser l'última pàgina, quan torna a casa "amb les mans buides", és l'inici d'una etapa més convulsa i fecunda.